

SISÄLLYS

Johdanto	3
1 KANSALAISYHTEISKUNNAN SYNTY JA KEHITYS. . .	13
1.1 Varhainen syntyhistoria	13
1.2 Ideologiset murrokset ja järjestötoiminnan kriisi	15
1.3. Järjestötoiminnan rehabilitointi	18
1.3.1 <i>Yhteiskunnallinen keskustelu</i>	18
1.3.2 <i>Tiede ja tutkimus</i>	19
1.3.3 <i>Julkishallinnon kannanotot ja toiminta</i>	21
1.3.4 <i>Huoli demokratiasta</i>	23
1.3.5 <i>Järjestöjen itsearviointi</i>	25
1.4 Järjestötoiminta traditionaalisessa, modernissa ja jälkimodernissa	26
2 VALTIOKESKEISESTÄ HYVINVOINTIPOLITIIKASTA PAIKALLISUUTTA KOROSTAVAAN HYVINVOINTIPOLITIIKKAAN	31
2.1 Valtiokeskeisen hyvinvointipolitiikan perinne	31
2.2 Kritiikin voimistuminen keskitettyä ohjausta kohtaan	33
2.3 Valtion ohjauksen purkamisen alku	35
2.4 Valtionosuusuudistus ja Kuntalaki vallan hajautuksen välineenä	37

2.5 Kunnat ja lamasta selviytyminen	39
2.6 Hyvinvointipolitiikan suunnanmuutos	44
2.7 Paikallisuuden korostuminen hyvinvointipolitiikassa	47
2.8 Uusi aluepolitiikka	49
2.9 Hyvinvointipolitiikan monikanavainen rahoitusmalli	53
2.10 Kuntakeskeisestä toimintamallista monitoimijamalliin	54
3 JÄRJESTÖTOIMINNAN OLEMUS	57
3.1 Sosiaali- ja terveysjärjestöjen kehityskaari	57
3.2 Kansalaistoiminnan luonteen muutos	60
3.3 Kansalaistoiminnan moraalinen pohja	61
3.4 Ristiriitaisia käsityksiä vapaaehtois- ja järjestötoiminnan tilasta	64
3.5 Järjestötoiminnan keskeiset tehtävät	67
3.5.1 <i>Sosiaalisen pääoman ja hyvinvoinnin lisääminen</i>	67
3.5.2 <i>Välittämisen ja jakamisen kanavien tarjoaminen</i>	69
3.5.3 <i>Identiteetin rakennusaineiden tarjoaminen</i>	69
3.5.4 <i>Osallisuuden väylien luominen</i>	72
3.5.5 <i>Äänettömien äänenä toimiminen</i>	74
3.5.6 <i>Toivon tuottaminen</i>	75
3.5.7 <i>Innovaatiomooottoreina toimiminen</i>	76
4 UUSI PAIKALLINEN HALLINTATAPA KUNTIEN JA KOLMANNEN SEKTORIN YHTEISTYÖSSÄ.	79
4.1 Hallinnosta hallintaan.	79
4.1.1 <i>Managerialismin nousu kuntien johtamisen keskeiseksi opiksi</i>	80

4.1.2 Uuden paikallisen hallintatavan piirteiden hahmotusta	86
4.1.3 Verkostotyön ja uuden hallintatavan ongelmista	91
4.1.4 Kuntien strateginen suunnittelu ja verkostotyö	93
4.2 Järjestöt ja uusi paikallinen hallintatapa	101
4.2.1 Järjestöt verkostotoimijoina	103
4.2.2 Järjestöt kuntien strategiatyössä	105
4.2.3 Järjestöt paikallisen demokratian toteuttajina	109
4.2.4 Kunnat, järjestöt ja paikallinen sosiaalinen pääoma	120
5 RISTIPAINeita TOIMINTAYMPÄRISTÖSSÄ	131
5.1 Kunnat ja järjestöt globaalitalouden puristuksessa	131
5.2 Palvelujärjestelmät, järjestöt ja kilpailuttaminen	139
5.3 Järjestöistä yrityksiä?	145
5.4 Toisen logiikan markkinat	148
6 KUNTIEN JA JÄRJESTÖJEN YHTEISTOIMINNAN MUOTOJA	151
6.1 Yleisiä lähtökohtia	151
6.2 Kuntien suhde edunvalvontajärjestöihin	155
6.3 Järjestöjen yhteistoiminnan ja toimintaedellytysten tukeminen	159
6.4 Kuntien ja järjestöjen yhteinen hanketyö	163
6.5 Kuntien ja järjestöjen yhteisorganisaatiot	166
6.6 Kunta palvelujen ostajana ja säätiö palvelujen tuottajana	173

7 JYVÄSKYLÄN SEUDUN PÄIHDEPALVELUSÄÄTIÖ – ESIMERKKI KUNTIEN JA JÄRJESTÖJEN YHTEISTYÖSTÄ	181
7.1 Taustaa	181
7.2 Päihdepalvelusäätiö perustetaan.	185
7.3 Päihdepalvelusäätiö uuden paikallisen hallintatavan näkökulmasta	189
7.4 Arvioita päihdepalvelusäätiön toiminnasta	192
8 KOHTI SOSIAALISEN EHEYDEN YHTEISKUNTAA	201
8.1 Perustana solidaarisuus ja lähimmäisvastuu	201
8.2 Hyvinvointivaltion seinämaalauksen – kansalaisjärjestöjen mosaiikki.	203
8.3 Palvelurakennemuutos ja yhteisönäkökulma	206
8.4 Julkishallinnon ja järjestöjen yhteistyön merkitys	207
Lähteet	211